

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakia muutettavaksi siten, että työturvallisuusvaroja voitaisiin nykyistä monipuolisemmin käyttää maatalousyrittäjien etuja palvelevan työsuojelun edistämiseksi so-

veltuvin osin samojen tavoitteiden mukaan kuin työsuojelurahastolaissa tarkoitetaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työntekijöiden työsuojelun edistämisestä säädetään työsuojelurahastolaissa (407/79). Tätä toimintaa varten tarvittavat varat kerätään siten kuin tapaturmavakuutuslain (608/48) 35 §:n 2 momentissa säädetään. Työsuojelurahastolain mukaan on olemassa työsuojelurahasto tapaturmavakuuttamisvelvollisten työnantajien ja näiden palveluksessa olevien työntekijöiden etuja palvelevan työsuojelun edistämiseksi. Rahaston tehtävänä on myöntää varoja työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietouden keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen sekä työnantajien ja työntekijöiden välisten työelämän suhteiden edistämistä tarkoittavaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedotukseen. Näistä varoista kustannetaan myös työturvallisuuskeskuksen toiminta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 14 §:n perusteella työturvallisuuskulja varten varataan tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista kaksi prosenttia, mikä oli vuonna 1991 noin 3,5 miljoonaa, vuonna 1992 noin 4 miljoonaa ja vuonna 1993 arviolta noin 3,6 miljoonaa markkaa. Näitä työturvallisuusvaroja maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) käyttää maatalousyrittäjien työturvallisuuden

parantamiseen tekemällä ohjaus- ja neuvontatyötä maatalousyrittäjien piirissä. Lisäksi MELA voi myöntää varoja maatalousyrittäjien työturvallisuutta koskevaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 § edellyttää, että MELA suorittaa osan työturvallisuustyöstä itse ohjaamalla ja neuvomalla maatalousyrittäjiä. Tämä tapahtuu lähinnä esitteiden ja muun tiedotusmateriaalin avulla. Lisäksi MELA valmistaa koulutusaineistoa ja antaa koulutusta. MELA toimii myös muualla tapahtuvan maatalousyrittäjien työturvallisuustoiminnan rahoittajana tukemalla avustuksin alan tutkimusta, kouluttamista ja tiedottamista. MELA:n toiminnassa yhdistyy siten työsuojelurahaston ja työturvallisuuskeskuksen toiminta. Työturvallisuusvarojen käytöstä päättää käytännössä MELA:n hallituksen asettama tapaturma-asiain neuvottelukunnan työturvallisuusjaosto, joka koostuu valtion, tuottajajärjestöjen ja MELA:n edustajista. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakia säädetäessä pyrittiin siihen, että varojen käyttö soveltuvin osin vastaisi työsuojelurahastolaissa tarkoitettua.

Lakien erilaisista sanonnoista johtuen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakia on tulkittu suppeammin kuin työsuojelurahastolakia.

Tästä syystä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mahdollistama työturvallisuustyö on osoittautunut liian suppeaksi. Perinteisellä tapaturmien ja ammattitautien tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen liittyvillä toimilla ei pystytä tehokkaasti edistämään maatalousyrittäjien työterveyttä ja -turvallisuutta.

Maatila muodostaa yleensä kokonaisuuden, joka on samanaikaisesti yrittäjäperheen koti ja työpaikka. Tältä osin maatalousyrittäjäperheiden olosuhteet poikkeavat muista ammattialoista. Maatalousyrittäjien keskuudessa tehtävässä työturvallisuustyössä on kiinnitettävä huomiota myös lasten turvallisuuteen suhteessa maatalousyrittäjätyöhön.

Maatalousyrittäjien lapset osallistuvat maataloustöihin varsin nuorina. Lapsille sattuu vakavia tapaturmia maatalouskoneisiin tai maataloustyöhön liittyen. Tästä syystä maatilan työympäristön turvallisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Useissa Euroopan maissa kuten Englannissa ja Ruotsissa kiinnitetään erityistä huomiota maatilojen turvallisuuteen myös lasten kannalta. On myös todettu, että parhaita tuloksia saadaan, jos työturvallisuuden kannalta oikeiden asenteiden, työtapojen ja työmenetelmien opettaminen aloitetaan mahdollisimman nuorella iällä. Kun lapsille korostetaan turvallisuustekijöitä, heidän vanhempiansa huomio kohdistuu samalla työturvallisuuskysymyksiin.

Esityksen tavoitteena on laajentaa maatalousyrittäjien työturvallisuustyön toimialaa käsittämään työsuojelurahastolain tavoin työsuojelututkimusta, työterveyden ja työterveyshuollon tutkimusta sekä työelämän tutkimusta. Uusia mahdollisia tutkimusaloja olisivat muun muassa työpsykologia, työ sosiologia, sosiaalipsykologia, tiedotusoppi ja kasvatustiede. Lain muutoksella olisi tarkoitus mahdollistaa entistä laaja-alaisempien poikkitieteellisten tutkimushankkeiden rahoitus siten, että saadulla tiedolla pystytään entistä paremmin edistämään maatalousyrittäjien etuja palvelevaa työsuojelua. Uudet tutkimustulokset ja lähestymistavat luovat nykyistä paremmat tiedot ja edellytykset

tapaturmien ja ammattitautien torjuntaan sekä työsuojelun edistämiseen maatalousyrittäjien keskuudessa. Lain muutoksella edistetään siten maatalousyrittäjien pysymistä terveenä työelämässä nykyistä pitempään.

Edellä sanotun perusteella maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisten työturvallisuusvarojen käyttömahdollisuuksia ehdotetaan laajennettaviksi siten, että työturvallisuusvaroilla voitaisiin edistää maatalousyrittäjien etuja palvelevaa työsuojelua. Tämä voitaisiin toteuttaa kuten nykyisinkin myöntämällä apurahoja tai tekemällä työturvallisuustyötä MELA:n toimesta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Työturvallisuuskuluihin varattaisiin edelleenkin kaksi prosenttia maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliittoa, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliittoa, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöä, Maatalousyrittäjien Eläkelaitosta, Tapaturmavakuutuslaitosten Liittoa ja Työsuojelurahastoa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

14 §

Edellä 13 §:n 1 momentissa mainittuja työturvallisuuskuluja varten varataan tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista kaksi prosenttia. Tätä määrää tapaturmavakuutuslaitos käyttää maatalousyrittäjien etuja palvelevan työsuojelun edistämiseen. Mainittuja varo-

ja voidaan käyttää myös maatalousyrittäjien etuja palvelevaa työsuojelua edistävään tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 §

Edellä 13 §:n 1 momentissa mainittuja työturvallisuuskuluja varten varataan tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista kaksi prosenttia. Tätä määrää tapaturmavakuutuslaitos käyttää maatalousyrittäjien työturvallisuuden parantamiseen tekemällä ohjaus- ja neuvontatyötä maatalousyrittäjien piirissä. Tapaturmavakuutuslaitos voi myös myöntää varoja maatalousyrittäjien työturvallisuutta koskevaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen.

Ehdotus

14 §

Edellä 13 §:n 1 momentissa mainittuja työturvallisuuskuluja varten varataan tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista kaksi prosenttia. Tätä määrää tapaturmavakuutuslaitos käyttää maatalousyrittäjien *etuja palvelevan työsuojelun edistämiseen*. Mainittuja varoja voidaan käyttää myös maatalousyrittäjien *etuja palvelevaa työsuojelua edistävään* tutkimukseen, koulutukseen ja tiedottamiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .